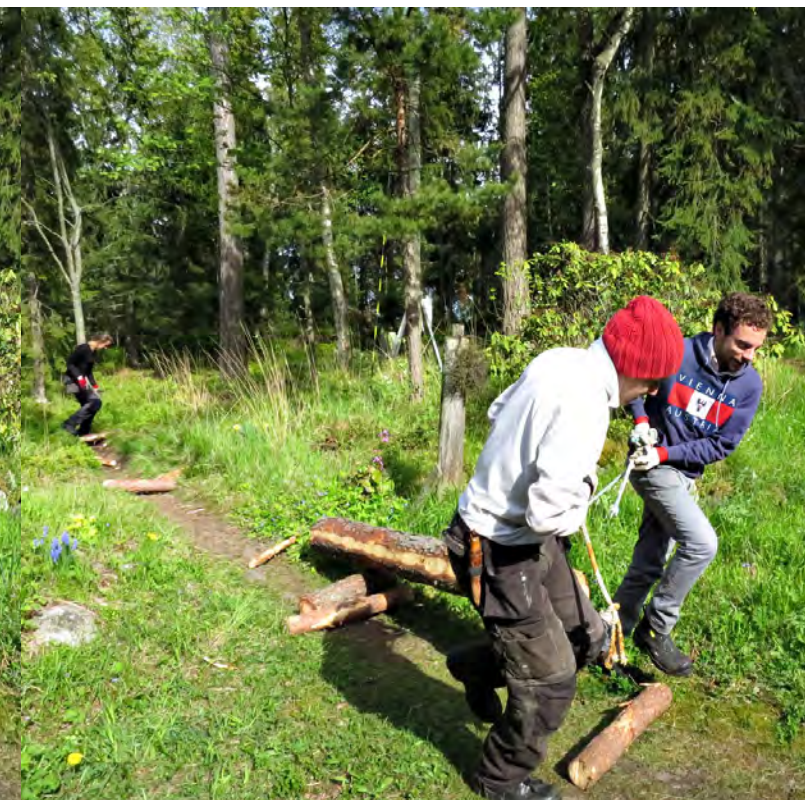

VILLA OIVALAN RESTAUROINTI KEVÄÄLLÄ 2015

LIVADY
OSAKEYHTIÖ

LIVADY
OSAKEYHTIÖ

VILLA OIVALAN RESTAUROINTI KEVÄÄLLÄ 2015

S I S Ä L L Y S

4	Sisälllys
5	Saatesanat
6	Työmaajärjestelyt
8	Vilvoittelupenkin uusiminen
10	Saunan terassin korjaus
16	Löylyhuoneen sisustukset
20	Saunan ikkunankunnostus
24	Vierashuoneen räppänä
26	Atriumin vesilistan korjaus
28	Pylväänjuurien siistiminen
29	Sisäkaton paikkaus
30	Syöksytörvien asemointi
31	Pylväs- ja hirsiaihiot
32	Hiirenkolon tukkiminen
34	Keittiön lattiaistitus
36	Keittiön uusi porras
38	Pientä säätöä
38	Vierashuoneen verhon lenkki
38	Keittiökaappien siistiminen
39	Tuulikaapin nurkan pesu
39	Saunan tuolien jalat
40	Vielä tehtävää
41	Tarvikkeita

Kuvassa vasemmalta Neil Winder, Pauliina Saarinen ja Into-koira, Tuuli Salovuori, Juulia Mikkola ja Vappu-koira, Marko Huttunen sekä Martino De Rossi.

S A A T E S A N A T

Suomen Arkkitehtiiliitto sai vuodelle 2015 Museovirastolta 5 000 euroa avustusta Villa Oivalan saunan terassin, ikkunoiden ja sisädetaljien kunnostamiseen sekä päärakennuksen ikkunoiden ja ovien kunnostamisen jatkamiseen. Lisäksi restaurointiin varattiin 12 859 euroa SAFAn omaa rahaa, jolla tehtiin monenmoisia pienempiä korjaustöitä sekä laadittiin korjaussuunnitelma seuraavalle vuodelle. SAFA tilasi kunnostustöiden suunnittelun, toteutuksen ja valvonnan Livady Osakeyhtiöltä.

Museovirasto määräsi vanhaan tapaan työn valvojaksi Helsingin kaupunginmuseon konservattorin Jaana Perttilän, joka ei katsonut tällä kertaa tarpeelliseksi vierailla saarella; tämän vuoden korjaussuunnitelmat oli käyty läpi jo toissavuoden tarkastuskäynnillä.

Korjaustöihin osallistuivat arkkitehti, restaurointimestari Marko Huttunen, arkkitehti Juulia Mikkola, arkkitehtiylioppilas Pauliina Saarinen ja arkkitehti Martino De Rossi Livadystä sekä arkkitehti Neil Winder. Muonituksesta huolehti maisema-arkkitehtiylioppilas Tuuli Salovuori. Saunan tulevaa hirsikorjausta kävi arvioimassa restaurointikirvesmies Simo Jauhijärvi Restaurointi-S:stä.

Työmaan yhteydessä suunniteltiin jo hiukan seuraavan vuoden töitä sekä päivitettiin savupiippujen osalta värisuunnitelmaa.

Muiden töiden ohessa tehtiin myös talkootöitä: hiottiin ja öljyttiin keittiön iso työpöytä, öljypoltettiin liesitaso, tyhjennettiin räystäskourut ja siivottiin huussin takapihalta sinne karrätyt lehti- ja risukasat, jotka peittivät

hienon sammalkallioseinämän ja tukkivat reitin liiterin takaiseen puuvastoon. Saunan taakse hiukan kauemmas tehtiin kokko saunan takapihalle kootuista oksista ja risuista, ja kokossa poltettiin myös osa vanhasta jätekasasta.

Kiitämme jälleen nöyrimmästi koko työryhmän puolesta, että saimme työskennellä täyttä osaamistamme hyödyntäen sivistyneissä olosuhteissa.

Oivalassa 6.6.2015, Marko Huttunen ja Juulia Mikkola

T Y Ö M A A J Ä R J E S T E L Y T

Työväki asui Villa Oivalassa korjaustöiden ajan. Aluksi tehtiin työmaan aikana tarvittavat polttopuut, jotka varastoitiin porttikäytävään.

Normaali päivärytmi oli seuraava: aamiainen kello 8.00, lounas kello 11.00, päiväkahvit tai tauko kello 14.00 ja päivällinen kello 17.00. Päivällisen jälkeen siivottiin työmaa, saatettiin vielä puuhailla jotain pientä seuraavaa päivää valmistelemaa, peseydyttiin ja mentiin nukkumaan. Tehokasta työaikaa oli päivittäin noin kahdeksan tuntia, kokilla hiukan enemmän, sillä hänellä työpäivä alkoi jo ennen aamiaista.

Saunan taakse pystytettiin työmaakatos terassin ja sisustusten kunnostustöitä varten. Atriumpihalla työskentelyä varten tehtiin kevyempi työpöytä, joka toimi myös pukkina vierashuoneen räppänää asennettaessa, ja talon nurkalla oli käytössä aiemmin tehty, tukeva, 1x3-metrinen työpöytä, jota käytettiin muun muassa ikkunoiden kunnostamiseen. Sali toimi työmaatoimistona.

Työmaan lopuksi jäljelle jäänyt puutavara ja telineet varastoitiin perinteiseen tapaan liiterin taakse. Suojapuitteet sijoitettiin lasiterassin ullakolle.

V I L V O I T T E L U P E N K I N U U S I M I N E N

Saunan edessä terassia vastapäätä ollut tukkipenkki oli lahonnut pinnastaan niin pahoin, ettei se enää kelvannut istumiseen. Keskellä oleva sydänpuu oli kuitenkin enimmäkseen vaurioitumatonta ja lisäksi erittäin tiukkaa ja pihkaista. Laho pintapuu veistettiin pois ja tukki säästettiin tarvepuuksi. Uusi tukki saatiin talon omasta metsästä, jossa Hans van der Ende oli edellisenä talvena raivannut myrskytuhoja. Hans oli säästänyt rakennustöitä varten mahtavan kuusikelon tyvitukin, joka hinattiin pihalle metsästä ja muotoiltiin uudeksi penkiksi.

Penkin toisen pään alla kalliolla oli mallikivi, jonka eri syrjät olivat erilaisia käsittelyltään: kivessä oli kiillotettua, lohkottua, sahattua ja risti-päähakattua pintaa. Toisen pään alla oli karkeasti muotoiltu, lovettu, laihahko pöllinpätkä, joka ei selvästikään ollut kovin vanha. Pölli lepäsi käytännössä mullassa, vaikka sen alta kalliopainanteesta pintamaan alta löytyikin punatiilistä ladottu speti. Jotta rakenteesta saatiin kestävämpi, pöllinpätkä korvattiin kivillä, joiden selkään uusi tukki saatiin istutettua tukevasti.

Yllä vastavalmistunut uusi tukkipenkki. Toista päätä tukevat luonnonkivet lepäävät kalliopainanteessa, johon vääjäämättä kertyy maa-ainesta. Toisessa päässä on vanha kiviarkko.

Oikealla ylhäällä sauna 1960-luvun lopulla. Tukkipenkin toista päätä tukeva pölli oli vaihdettu ainakin kertaalleen 2010-luvulle tultaessa, sillä pölli oli selvästi ohuempi kuin kuvassa. Kuvaaja: Kalle-Heikki Narinen, kuvalähde: Lauri Narinen.

Oikealla alhaalla sauna vuonna 1987. Tukkipenkin päällipinnassa on lahoa. Kuva: Pekka Leskelä.

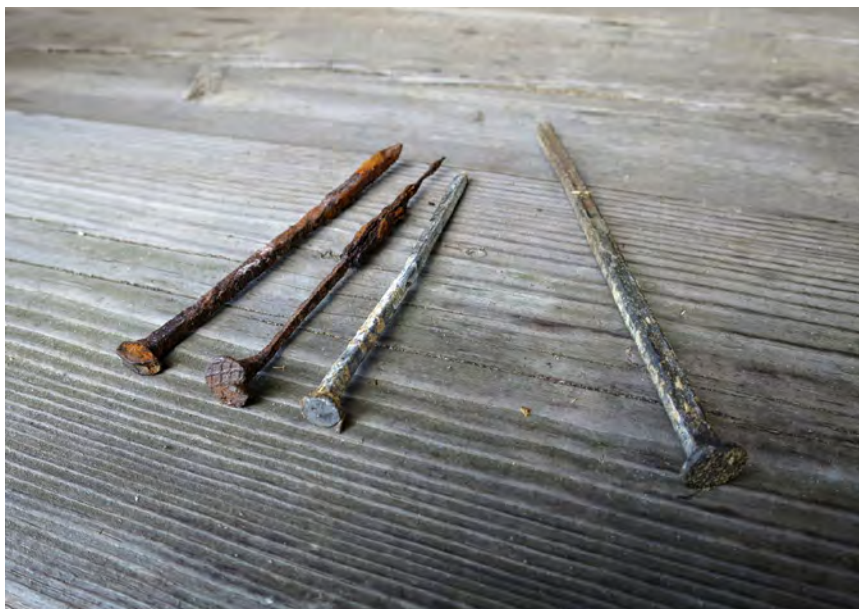
S A U N A N T E R A S S I N K O R J A U S

Saunan terassin etureunasta oli jo aiemmin uusittu lankkuja ja siirretty vanhoja harvemmaksi – uudet lankut kun olivat kapeampia kuin vanhat. Vaiheet olivat helposti erotettavissa naulojen perusteella; alkuperäiset naulat ovat kannastaan litistettyjä, kun taas uudemmissa nauloissa oli pyöreät kannat. Korjauksessa terassivuoliaisten päältä oli veistetty lahoa puuta pois ja tilalle oli laitettu laudankappaleita. Muutamaa vuoliaista oli myös ohennettu siksi, että uusitut lankut olivat alkuperäisiä paksumpia.

10 Nyt terassin etureuna ja portaat olivat jälleen uusimisen tarpeessa.

Kun uudemmat terassilankut sekä porras purettiin pois, löytyi purkuosista neljää erilaista naulasorttia. Alkuperäisissä terassilankuissa oli käytetty lankanauloja, joiden päät oli litistetty. Uudemmissa terassilankuissa oli käytetty kahta erilaista, 15 senttiä pitkää lankanaulatyyppeä, ja portaassa 20 cm pitkiä lankanauloja. Saunan terassin penkin naulat olivat puolestaan leikattuja, samoin kuin naulat, joilla porras oli ollut kiinni terassissa.

Portaan tukipöllit oli tapitettu kiinni toisiinsa yhdellä tuuman vahvuisella tapilla.

Terassivuoliaiset oli käsitelty edellisessä kunnostuksessa kreosootilla. Osa kannakkeista oli silti lahonnut pahasti.

Kolmen vähiten lahon vuoliaisen alareunasta jouduttiin veistämään pois lahoa niiltä kohdin, joissa ylimmäinen porraslankku oli nojannut vuoliaisen päähän.

Terassin alle oli kertynyt maa-ainesta, joka nyt kaivettiin pois.

Koska vasemmanpuoleisin terassivuoliainen jouduttiin katkaisemaan miltei tyvestä, sille oli pakko tehdä tukijalka. Kahteen vuoliaiseen voitiin tehdä päälle tapitettava jatkos. Kolmeen vähiten lahoon täytyi lisätä päälle koro-kepalat, sillä vuoliaisia oli madallettu edellisessä korjauksessa, jossa oli käytetty alkuperäistä paksumpia lankkuja.

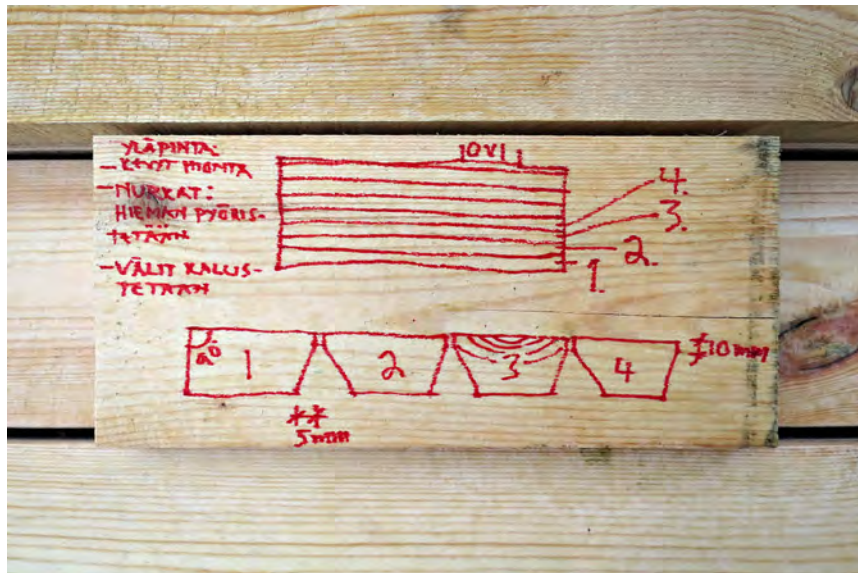
Porras oli aiemmin ollut naulattu kiinni terassivuoliaisiin, joten terassi oli saanut tukea portaasta. Nyt porrasta ei haluttu kiinnittää terassiin, koska terassin sivuseinién hirsii oli tarkoitus vaihtaa seuraavan korjausrueaman yhteydessä. Koska vuoliaiset jäivät nyt ilman portaan tukea, päätettiin kaksi reunimmaista vuoliaista molemmin puolin tukea kivien varaan. Ohuemmat, keskimmäiset vuoliaiset tulevat saamaan tukea uusista täyspitkistä terassilankuista (jäykimmän polun periaate).

Vasemmanpuolimmaisen jatkoksen alle tulevat kivet voitiin tukea sivusuunnassa saunan perustuksia vasten nojaaviin kiviin. Seuraavan jatkoksen kivien alle ladottiin vanhoja keraamisia kiukaan osia, joita oli jätetty loju-
maan saunan taakse. Kahta oikeanpuolimmaista vuoliaista varten kivet
voitiin tukea suoraan kalliolle, jossa oli sopivat tasaiset paikat kiville.

Sekä vanhat että uudet vuoliaiset tervattiin huolellisesti ylä- ja etupinnas-
taan. Aiemmassa korjauksessa madallettujen vuoliaisten päälle naulattiin
tervatut korokerimat, jotta terassilankuille saatiin tasainen alusta.

Uudet terassilankut olivat kokonaan männyn sydänpuuta. Ne oli tilattu alkuperäisen kokoisina, mutta koska ne sahattiin juuri ennen työmaan alkua tuoreesta puusta, niistä tuli valitettavasti muutamaa millimetriä kapeammat. Tämän takia koko terassia jouduttiin kaventamaan puolisen toista senttiä sen alkuperäisestä syvyydestä.

Alkuperäisessä rakenteessa lankkujen välillä ei ollut rakoja, mikä altistaa lankut laholle, kun rakoihin kiilautuu roskaa, joka pitää puun märkinä. Koska terassin ulkonäköä ei haluttu muuttaa mutta säänkestoa haluttiin parantaa, lankkujen väliset syrjät viistottiin siten, että rako aukeaa alaspäin, jolloin roskat varisevat helpommin pois. Terassilankkujen päät viistettiin pyöröhirsä mukaileviksi. Päällipinnat hiottiin ja yläsyrjät pyöristettiin kevyesti, minkä jälkeen lankut kiinnitettiin paikoilleen. Lankkujen päät jätettiin naulaamatta, jotteivat ne estä hirsien vaihtamista.

Portaisiin tarvittavat, talon omasta metsästä saadut pöllit oli varastoitu liiteriin edellisenä vuonna.

Pöllit sovitettiin tarkasti kallion tai kalliolle valetun, vanhan korokkeen päälle. Korkeammassa päässä päällekkäiset pöllit tapitettiin toisiinsa kahdella 7/8 tuuman tapilla, jotta pöllit eivät pääse kiertymään suhteessa toisiinsa. Tappien toiseen päähän tehtiin levenevä kanta ja toiseen päähän lyötiin kiila. Näin pölleistä saatiin kiinteät kappaleet, jotka nousevat porraslankkujen mukana porrasta siirrettäessä. Pöllien päät suojattiin tervaamalla.

Porraslankkujen syrjät viistettiin lankkujen välistä siten, että päät jäivät ehjäksi, ja päällipinnat hiottiin samoin kuin terassilankut. Sitten lankut naulattiin paikoilleen.

L Ö Y L Y H U O N E E N S I S U S T U K S E T

Löylyhuoneen ovilistoitus oli kerrassaan rappeutunut: lista puuttui kokonaan oven yltä, ja vasemmalta sivulta alhaalta lista oli poikki. Oikeanpuolimmainen lista oli siirtynyt pari senttiä alkuperäiseltä paikaltaan, minkä saattoi selvästi havaita vanhoista naulanreijistä ja yläkulman orrenkolosta, joka ei ollut kohdallaan. Oven ylälistan kappaleet olivat tallessa saunatuvan kellokaapissa: ylälista oli ollut kahdesta kappaleesta tehty, ja toisesta niistä oli sisäsyörjä lohjennut.

Listoitus täydennettiin alkuperäisen kaltaisella listalla, jota oli tilattu puusepältä. Uusi ylälista tehtiin vasemmanpuoleisesta vanhasta katkenneesta pystylistasta, ja vasemmalle puolelle laitettiin uusi lista. Jotta ovilistoituksesta ei tulisi häiritsevän kirjavaa, päätettiin uusi lista patinoida vanhan sävyyn.

Saunan sisustukset on alun perin tummennettu puhalluslampulla. Oikean sävyn saamiseksi uutta listaa grillattiin ensin polttotynnyrin yllä. Sitten sävyä tummennettiin vielä kaljapetsillä, joka valmistettiin seuraavasti:

Kiukaan yltä rautalevystä raaputettua punaruskeaa pigmenttiä hierrettiin purkissa hienommaksi, minkä jälkeen se sekoitettiin tilkkaan denaturoitua spriitä. Sitten lisättiin sopivasti I-olutta. Kun petsillä sivelty lista oli saanut kuivua, se siveltiin vielä raa'alla pellavaöljyllä.

Listat sahattiin oikean mittaisiksi ja lyötiin paikoilleen sinkityillä lankanauiloilla, joiden kannoista sinkki oli hiottu pois. Näin kannat tummuvat ajan myötä sinkittömien naulojen tapaan. Vasempaan listaan vanhalle paikalleen siirrettiin siinä ollut metallikoukku.

Katossa on kaksi keskenään erilaista ohutta ortta. Vasemmalla puolella on tammilistasta tehty, poikkileikkaukseltaan soikea, suora orsi, kun taas oikealla puolella on luonnonväärä orsi. Vasemmanpuoleinen näyttää olevan huolellisemmin kattoon kiinnitetty kuin oikeanpuoleinen. Vasemmanpuolimmainen orsi oli katkennut, ja koska sitä ei haluttu kokonaan vaihtaa, sille tehtiin tiukasta männyn sydänpuusta (meriterassin vanhaa porraslankkua) jatkos, joka kiinnitettiin tapitetulla, vinopäisellä lapaliitoksella vanhaan orteen.

Oviseinässä kiukaan puolella oli jäljet kaikkiaan seitsemästä oksanhaarasta veistetyistä koukusta, joita oli ollut kaksi päällekkäistä kolmen koukun riviä sekä yksi yksittäinen vielä muita alempana.

Ylimmässä rivissä oli yksi ristipääruuveilla kiinnitetty uudempi koukku, joka on muita hiukan pienempi ja selvästi vaaleampi, sekä kaksi talttakantaisilla ruuveilla kiinnitettyä, oletettavasti alkuperäistä koukkua, joissa koukku oli poikki. Keskimmäisessä rivissä oli yksi katkennut, oletettavasti alkuperäinen koukku, yhdet ruuvireiät ja yksi ruuvipari. Alimmaisessa rivissä oli yksi ruuvipari.

Puuttuvien koukkujen paikalle veistettiin alkuperäisen mallin mukaan kolme uutta koukkua, joiden taakse merkittiin niiden valmistusvuosi. Koukut kiinnitettiin vanhoille paikoille uusia senkkikantaisia Torx-ruuveja käyttäen – näin ne erottuvat vastakin helposti vanhemmista koukuista.

S A U N A N I K K U N A N K U N N O S T U S

Saunan ikkunoissa maali oli kuoriutunut osin pois ja kittaukset olivat katkeilleet ja paikoin jo irtoamassa. Ikkunat kunnostettiin kevyesti lasuja irrottamatta. Vain yksi ikkunaruuutu vaihdettiin, koska siinä oli halkimainen lasi. Työn ajaksi aukot suljettiin suojapuitteilla.

Kytettyjen ikkunoiden sisä- ja ulkopuitteet irrotettiin toisistaan ja lasiväljen puupinnat puhdistettiin karhunkielellä, pahimmin kuluneissa ulkopuitteissa kaapimella ja hiomakankaalla. Kaavinta käytettäessä lasit suojattiin raapiutumislta maalarinteipillä ja sanomalehdellä. Lasin ja puun välistä rapisseet pohjakitit täydennettiin ja lopuksi pinnat öljyttiin raa'alla pellavaöljyllä.

Ulkopuitteiden ulkopinnasta irtoava maali ja kitti poistettiin ja puitteet paikkakitattiin. Erityistä huomiota kiinnitettiin kitin ja lasin väliseen tiivytteen sekä alasarjojen kittipalon muotoon; vanhaa kittiä täydennettiin siten, että vesi valuu siitä helposti pois. Paikkamaalausta varten sekoitettiin kaksi erisävyistä vihreää valmiista purkkisävyistä (kuvassa oikealla). Sinivihreää (keskellä) varten lehtivihreään sävyyn sekoitettiin valkoista 3:2 ja kellanvihreää (vasemmalla) varten lehtivihreään sekoitettiin keltaokraa ja valkoista 3:2:1,5.

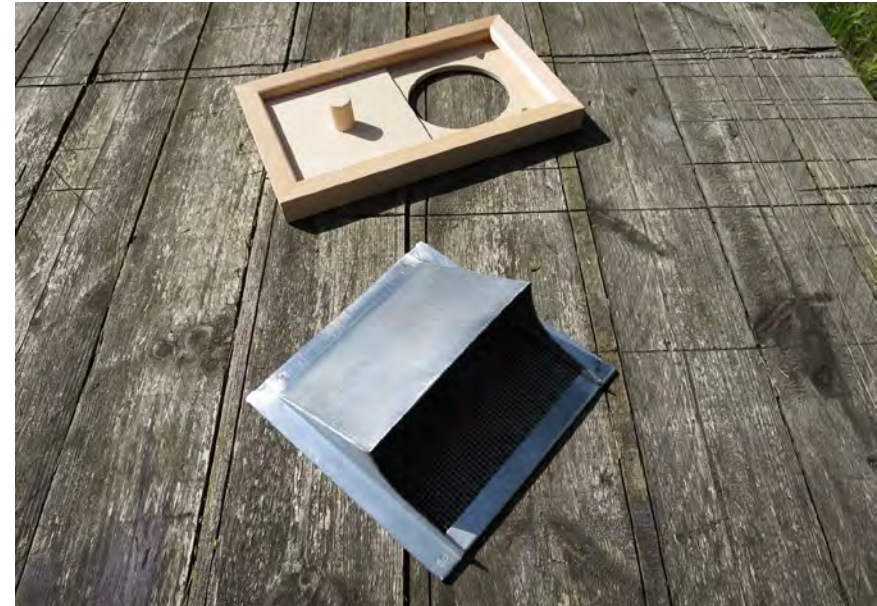
Puitteita ei maalattu kokonaan yli, koska ikkunoissa oleva herkulinen patina haluttiin säilyttää. Maalaus tehtiin siten, että kittipalkoihin saatiin kolme peittävää maalikerrosta, mutta puupinnoilla maali häivytettiin paperilla pyyhkimällä. Kaksi alinta kerrosta maalattiin sinivihreällä sävyllä, ja viimeisessä kerroksessa käytettiin myös kellanvihreää maalia. Puitteiden syrjät, joissa oli ohut kerros tummaa sinivihreää maalia, jätettiin ennalleen.

Puitteiden huuloksissa olevat, nitomalla kiinnitetyt tiivistenaugat olivat paikoin venähtäneet. Tällaiset ulos pursuavat kohdat liimattiin paikoilleen, ja tiivisteistä repsottavat langanpäät leikattiin poikki. Lopuksi lasit pestiin huolellisesti, puitteet kytkettiin yhteen ja asennettiin takaisin paikoilleen.

VIERASHUONEEN RÄPPÄNÄ

Vierashuoneessa ei vanhastaan ole ollut minkäänlaista ilmanvaihtoa, minkä vuoksi huoneessa on ollut tunkkainen ilma. Tämän vuoksi porttikongin vastaiselle seinälle lisättiin tuuletusventtiili. Sisäosaksi valittiin Reduko-räppänä, puinen liukuluukku, joka saatiin valmistajalta lahjoituksena. Ulkopuolelle ostettiin puurakennuksissa perinteisesti käytetty lippa. Liukuluukku öljyttiin pellavaöljyllä, ja sen tausta maalattiin pellavaöljymaalilla mustaksi. Lipasta hiottiin karhunkielellä pois pellissä oleva, näkymättömän ohut kromaus, ja sitten lippa maalattiin pellavaöljymaalilla seinän väriin.

Seinään porattiin kuppiterällä pyöreä reikä, jonka reunat maalattiin mustiksi. Sivutuotteena syntyi havainnollinen kiekkosarja seinän rakennekerroksista. Ulkosäleikkö istutettiin peiterimalaudoitukseen ja kiinnitettiin paikoilleen ruuveilla. Liukuluukun alle sisäpuolelle kiinnitettiin tavallinen hyttysverkko, sillä lipan metalliverkko on sangen isosilmäistä, ja liukuluukku kiinnitettiin sisäseinään. Kehyksestä pääsi imeytymään hiukan öljyä tapettiin, mutta huone on muutenkin tarkoitus tapetoida piakkoin uudelleen, sillä tapeteissa on kranaatinsirpaleiden aiheuttamia reikiä, vanhoja kittipaikkauksia ja tahroja, eikä samaa tapettia ole enää myynnissä.

A T R I U M I N V E S I L I S T A N K O R J A U S

Atriumin pohjoisseinän vesilistasta oli kuoriutunut runsaasti maalia, ja lista päätettiin siistiä. Kun jäljellä olevaa maalia ruvettiin kaapimaan pois, huomattiin, että lista oli lahonnut olohuoneen oven läheltä, josta oli jo aiemmin vaihdettu pätkä. Syynä lienee ollut tukkeutunut vesikouru tai syöksytorvi, joka on laskenut vettä seinälle.

Kun uudempi korjauspala ja lahonnut osa vanhasta listasta leikattiin pois, paljastui, että ulkovuorauksessakin oli hieman lahoa. Vaurio oli kuitenkin niin pieni, että tässä vaiheessa tuntui viisaimmalta vaihtaa vain vesilistaa.

Uusi vesilista sahattiin kaksi vuotta aiemmin talteen otetuista merite-rassin vanhoista porrasaskelmalankuista, jotka olivat erittäin tiukkasyistä sydänpuumäntyä.

Lista öljyttiin raa'alla pellavaöljyllä ja maalattiin kahteen kertaan portin kunnostuksesta jääneellä pellavaöljymaalilla. Koska kyseinen maali oli homehtunut keittiökuistin seinän paikkamaalauksessa, lisättiin maaliin nyt noin 15 % sinkkivalkoista pellavaöljymaalia sekä hiven pellavansinistä maalia – sinkkivalkoislisäys näet vaalensi hiukan maalin sävyä.

P Y L V Ä Ä N J U U R I E N S I I S T I M I N E N

Sisäpihan pylväidenjuurista oli alkanut kuoriutua maalia. Irtoava maali kaavittiin pois ja pylväät hiottiin kevyesti ylös asti siten, että edellisestä maalinkaavinnasta jääneet kovat ”maalikarvat” sekä pahimmat home- ja likapilkut saatiin pois. Sitten pinnat pyyhittiin kostealla, paljastunut puupinta öljyttiin raa’alla pellavaöljyllä ja maalattiin pellavaöljymaalilla kahteen kertaan. Kunnostusta jatketaan seuraavan korjausrupeaman yhteydessä.

S I S Ä K A T O N P A I K K A U S

Makuuhuoneen katossa oli vanha lämmitysputken reikä, josta aika-ajoin varisi lattialle purua. Koska lämmitysputkien ympärillä ullakolla on asbestieristys, josta on rapissut valkoista jauhoa vintin täytteiden sekaan, haluttiin reikä paikata. Reikään täytteiden sekaan tukkeeksi sullottiin vanhasta lakanakankaasta kierretty rulla, jota sitten kierrettiin auki reiässä niin, että se levisi sopivasti ja tukki reiän. Paikkapala leikattiin talon vanhasta huokolevystä ja sen reunat muotoiltiin katossa olevan reiän mukaisiksi. Lopuksi pala liimattiin paikalleen ja sen reunat kitattiin. Maalaus jäi tehtäväksi seuraavan korjausrupeaman yhteydessä.

S Y Ö K S Y T O R V I E N A S E M O I N T I

Syöksytorvien asentoa talon kaakkois- ja luoteisnurkissa korjattiin siten, että rankkasateellakin vesi osuu paremmin suppiloihin, jotka ovat kovin sirot. Kaakkoisnurkassa jouduttiin irrottamaan ja lyhentämään molemmat puiset torvenkannakkeet. Samalla korjattiin niiden asentoa ja istuvuutta nurkkaan; ne olivat huonosti kiinni ja roikkuivat alaviistossa, joten ne oli helppo irrottaa sahaamalla kiinnitysnaulat poikki. Lounaisnurkassa kiinnikkeet olivat tukevasti kiinni nurkassa, joten torven asentoa korjattiin vain taivuttamalla pantoja. Lopuksi torvet kiinnitettiin takaisin paikoilleen talosta löytynyttä vanhaa rautalankaa käyttäen.

P Y L V Ä S - J A H I R S I A I H I O T

Seuraavan vuoden korjauksia varten kaadettiin suoria mäntyjä ja tehtiin niistä hirs- ja pylvasaihioita – pylvasaihioita meriterassin uusia pylvaitä varten ja hirsiaihiota saunan terassin sivuseinämiä varten. Jotta puut kuivuisivat hitaasti ilman suuria halkeamia, ne kuorittiin neljältä sivulta ja varastoitiin kellariin, jossa ne ovat suojassa suoralta auringonpaisteelta.

H I I R E N K O L O N T U K K I M I N E N

Keittiössä käytävän oven takana, lattian ja seinän rajassa oli hiirenkolo, joka oli kertaalleen tukittu puukiilalla, mutta jota oli sitten laajennettu sivulle. Kolo päätettiin tukkia huolellisesti ennen lattialistoitusta, jotta sitä ei hetikohta taas laajenneta. Samalla saatiin pysäytettyä kolosta sisälle puhaltava kylmä ilmavirta.

Ensiksi poistettiin vanha kiila ja tunnusteltiin, mitä kolosta löytyy. Kävi ilmi, että kolo jatkui sekä puupalkin läpi käytävän lattian alle että sahanpu-

Käytävän lattian alle menevä kolo tukittiin tiukalle rullalle käärityllä metalliverkolla, mutta keittiön alla oleva kolo osoittautui vaikeammaksi: se täytettiin sahanpurulla, joka kuitenkin vajui, kun rakoon lyötyjä kiiloja ryhdyttiin katkaisemaan. Samalla huomattiin, että kiiloja ei saa katkaistua lattian rajaan ilman, että ne luiskahtavat samalla pois paikaltaan.

Kolo tukittiin sitten tiukaksi käärityllä sanomalehtipaperilla, jonka päälle raon pintaan taiteltiin vielä raon muotoinen teräsverkko jyrsijöiden sisään-pääsyn estämiseksi.

K E I T T I Ö N L A T T I A L I S T O I T U S

Keittiöstä puuttuivat lattialistat miltei kokonaan; vain puupintaisten kaappien sivulle on jäänyt pätkä vanhaa listaa. Muualla valkoiseksi maalaetuissa seinissä näkyi listojen kohdalla paljas puupinta. Varastossa on jäljellä muutama listanpätkä, joista osa on toisesta päästään katkennut, ei sahattu – lieneekö linoleumia laitettaessa käynyt niin, että kun listoja on mennyt rikki, niitä ei olekaan viitsitty asentaa takaisin.

Uudet listat oli tilattu puusepältä alkuperäisen profiilin mukaisina. Keittiön iso pöytä siirrettiin syrjään ja sen tausta puhdistettiin pölystä ja liasta. Listat sovitettiin paikoilleen nurkat jiiraten. Sitten listanpätkät öljyttiin, niihin esiporattiin naulanreiät ja listat kiinnitettiin paikoilleen.

Listoja ei patinoitu, sillä ajan myötä ne tummuvat ja väri lähestyy hiljalleen vuosikymmenten kuluessa alkuperäisten listojen sävyä.

K E I T T I Ö N U U S I P O R R A S

Keittiön uusitun kuistin vieressä oli yhä edellisestä korjausvaiheesta periytyvä porrasaskelma, jonka astinlankut näyttivät vääriltä; ne olivat liian kapeita ja niiden väleissä oli liian suuret raot.

Meriterassin vanhoista porraslankuista tehtiin uusi porrasaskelma, joka sopii paremmin yhteen kuistin kanssa.

Uuteen porrasaskelmaan tehtiin etuseinä talon muiden porrasaskelmien tapaan, ja kyljet muotoiltiin siten, että vesi ei jää seisomaan niiden ja askelmien väliin. Myös astinlautojen välit muotoiltiin veden seisomista silmällä pitäen.

Uusi askelma maalattiin mustaksi Roslagin mahongilla, ja sen maata vasten tulevat alareunat sekä kylkien aukinaiset päät tervattiin. Porrasaskelmalle tehtiin kivipeti, jonka päälle se asemoitiin.

P I E N T Ä S Ä Ä T Ö Ä

VIERASHUONEEN VERHON LENKKI

Yksi vierashuoneen verhon puuttuva lenkki löytyi sattuman kaupalla sisäpihan kukkapenkistä. Kun se oli kiinnitetty takaisin paikalleen, jäi vielä yksi lenkki puuttumaan. Aivan samanlaista ei onnistuttu löytämään, mutta verstaasta löytyi vanha peltirasia, josta saatiin melkein samanlainen lenkki.

KEITTIÖKAAPPIEN SIISTIMINEN

Keittiökaapit olivat likaantuneet ajan saatossa ja niiden pinta oli osin kulunut. Kaksi reunimmaista ovea pestiin karhunkielellä ja tiskiaineella, siveltiin raa'alla pellavaöljyllä ja pyyhittiin kuivaksi. Yllä olevassa kuvassa vasemmanpuoleinen ovi on valmis, muut vielä käsittelemättä. Työtä on tarkoitus jatkaa seuraavan restaurointirupeaman yhteydessä.

TUULIKAAPIN NURKAN PESU

Tuulikaapin nurkassa kolme vuotta aiemmin tehdyt paikkamaalaukset olivat homehtuneet rumasti. Niitä saatiin siistittyä koko lailla pesemällä ne mäntysuovalla ja vedellä. Paikkamaalaus oli tehty portin kunnostuksesta periytyvällä Saxotol-pellavaöljymaalilla.

SAUNAN TUOLIJEN JALAT

Saunan tuoleista oli hävinnyt kolme ja rikkoutunut yksi valkotammesta tehdyistä tapeista, minkä vuoksi tuolit keikkuivat ikävästi. Livadyn tammikiilasta saatiin sopivat uudet palat.

V I E L Ä T E H T Ä V Ä Ä

- huvilan kytkettyjen ikkunoiden paikkakittaus ja -maalaukset (kitit ja maalit varisevat)
- saunan alimpien hirsien lahokorjaukset
- saunan varustaminen veistetyillä raystäskouruilla
- sähköpiirustusten päivitys
- vintin asbestiputkien inventointi, jotta voidaan teettää asbestipurku*
- ison terassitason, merenpuolen terassitason ja meriterassin viereisten seinien uusiminen (lahovaurioita)
- merenpuolen pylväiden uusiminen (liimapuuta, saumat aukeilleet)
- vierashuoneen kerrossängyn purku ja seinien tapetointi
- pihanpuolen ison irrallisen porrasaskelman uusiminen (lahovaurioita)
- vanhan saunan sisäseinien maalaus (nyt kahta eri väriä epämääräisesti rajattuna)
- keittiön loisteputkivalaisimen vaihtaminen parempaan, jotta varjosta saadaan pois, ja erillisen katkaisijan pistorasioiden lisääminen
- käytävän ja tuulikaapin välisen nurkan lahokorjaus
- julkisivuverhouksen helmojen kunnostaminen (lahovaurioita)
- sisäpihan pohjoisterassin uusiminen (reunimmaisesta laudasta kääntymässä irti)
- uuden ikkunan aukkipitimen valmistus makuuhuoneeseen (alkuperäinen on kadonnut)
- karmien ja karmilistojen ulkopuolten kunnostus (rakoilua, maalin kuoriutumista)
- terassin lasiovien valmiiksimaalaus
- sisäpihan pylväiden valmiiksimaalaus
- keittiön ulko-oven kunnostus (sisäpuolen maalipinta kolhiintunut ja halkeileva, 1980-luvun vedin ruma)
- salin ja tuulikaapin oven saranoiden värimuutos (palautus mustiksi)
- käytävän vanhan ulko-oven kehysten kunnostus (maali rapisee)
- ruokakomeron, keittiön ja salin ovien kunnostus (maali lohkeilee, heloja rikki)
- makuuhuoneen oven paikkamaalaus
- sisäovien karmien pesu ja paikkamaalaus (kolhuja ja paikoin rapisevaa maalia)

- vanhan saunan oven kunnostus molemmilla puolilla
- vierashuoneen oven kunnostus molemmilla puolilla (sisältä maali kuoriutuu, ulkopuolella jossakin aiemmassa korjauksessa tulleita syviä naarmuja)
- ikkunoiden sisäpuolen paikkamaalaus ja -kittaus
- itikkaverkot keittiöön ja saliin
- verstaan lahon alasidepuun uusiminen
- ulkopuolen ulkovuorauksen maalaus, sisäjulkisivujen elvytys ja paikkamaalaus
- ulkokalusteiden (terassituolit, lepotuolit, lintulauta ym.) ja salin ruokapöydän tuolien kunnostus (rikkoutuneita narupunoksia, auenneita liitoksia, katkennut poikkipuu; yksi isompi ruskea tuoli on verstaassa kerrassaan rikkiäisenä)
- lipputankojen palauttaminen (vanha iso lipputanko on varastoituna verstaaseen ja pieni lipputanko kivikellariin)
- makuuhuoneen katkenneen vaatekoukun vaihtaminen vaatekomeron vastaavaan
- valaisimen hankkiminen saliin (katossa nyt pelkät käyttämättömät sokeripalat)
- kivikellarin kunnostus
- laiturin kunnostus (betoni kaipaa paikkausta)
- saunalaiturille johtavien betoniaskelmien kunnostus (yksi on irti)
- alkuperäisesineistön luettelointi ja merkitseminen
- vesikaton irronneiden mineriittilevyjen (ainakin 3 kpl) kiinnitys paikoilleen

* Asbestipurusta kysyttiin Delete Oy:stä Timo-Pekka Kauhalalta:

Vintiltä tulee imuroida saastuneet täytteen pois puolen metrin päästä kaikista asbestilla suojaetuista putkista ja purkaa samalla putket pois. Jotta työlle saadaan hinta, tarvitaan pohjapiirustus, jossa putkiverkosto on esitetty, sekä tieto täytteen paksuudesta, jotta uutta saadaan hankittua tarvittava määrä.

Polttotynnyrin ympäristöstä voidaan kerätä maassa lojuvat asbestilevynkappaleet pois. Työssä on käytettävä hanskoja ja P3-luokan hengityssuojainta. Levynkappaleet laitetaan esim. kaksinkertaiseen muovipussiin, joka teipataan hyvin kiinni. Pussiin kirjoitetaan, että se sisältää asbestilevyä, ja se voidaan toimittaa vaarallisen jätteen keräykseen venerantaan.

T A R V I K K E I T A

maalit: Allbäckin valkoinen, lehtivihreä, okrankeltainen, pellavansininen hopeanharmaa, musta, keltaokra ja kauranharmaa pellavaöljymaali, joihin sekoitettu sinkkivalikoista

työvälineiden puhdistus: Allbäckin pellavöljysuopa

tuoreiden maali- ja tervatahrojen puhdistus: balsamitärpätti

pellavaöljykitti: Allbäckin pellavaöljyvernissaa ja liitua sisältävä kitti, Tikkurilan pellavaöljykitti

rakenteiden tervaus: hautaterva

puupintojen öljyminen: Allbäckin raaka pellavaöljy

sahatavara: Fiskarsin laatupuu, sydänpuumäntyä

saunan ovilistat ja keittiön lattialistat: Marko Escartin, Studio Oksa

huokolevy: talon vanha huokolevy

vierashuoneen tuuletusluukku: Reduko-räppänä, Reduko Oy

vierashuoneen seinäventtiilin ulko-osa: Domus Classica

lasit: venäläinen tai puolalainen 3 mm:n konelasi, Lasi Alwari

naulat: kuumasinkityt 150 mm:n lankanaulat talon vanhasta laatikosta (saunan terassiin) sekä 60 mm:n kuumasinkityt lankanaulat (saunan ovilistoihin) ja 4,5 mm:n sähkösinkityt lankanaulat (keittiön listoitukseen) Livadyn vanhoista varastoista

LIVADY
OSAKEYHTIO